

UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA

Facultatea de Litere

Specializarea : Pedagogia Invatamantului Primar si Prescolar

- An academic 2012- 2013

PROGRAMA ANALITICĂ

PSIHOLOGIA VÂRSTELOR

Titular curs: Conf.univ.dr. Corneliu Novac

Titular seminar:Conf. univ.dr. Romulus Craciunescu

I. Situația disciplinei în planul de învățământ – 14 săptămâni

Anul de studiu	Semestrul	Statutul	Nr. Ore curs	Nr. Ore seminar	Total ore semestru	Forma de evaluare	Nr.credite
II	III	Obligatorie	2 ore Total 28	1 oră Total 14	42	E3 Ex. scris Lucrări practice	6

II. Competențe generale și specifice:

1. Cunoașterea de către studenți a problemelor generale ale dezvoltării umane bio-psiho-sociale.
2. Înțelegerea cauzelor, legilor și caracteristicilor dezvoltării umane individuale și transformărilor omului de-a lungul vieții.
3. Însușirea de către studenți a reperelor psihogenetice ale stadiilor dezvoltării psihice la vârstele copilăriei și adolescenței.
4. Formarea unor competențe activ-aplicative privind cunoașterea stadiilor și nivelurilor dezvoltării psihice la copii și adolescenți.
5. Cultivarea unor disponibilități atitudinale motivațional-afective privind interesul pentru dezvoltarea psihică a copiilor și pentru desfășurarea vieții umane.

III. Conținuturi

Unități de învățare	Activități	Conținuturi tematice	Nr. ore
1. Psihologia vârștelor; dezvoltarea psihică; psihologia copilului și adolescentului	Curs	<p>I. Obiectul psihologiei vârștelor. Definirea domeniului. Etapele vieții și concepțiile periodizării ei: dezvoltarea socioafectivă (Freud, Erikson); dezvoltarea cognitivă (J. Piaget); dezvoltarea morală (L. Kohlberg); dezvoltarea vocațional-profesională (D. Super); etapele educației permanente (Comenius). Explicații cauzale și caracteristici generale</p> <p>II. Dezvoltarea psihică. Conceptul de dezvoltare psihică. Factorii dezvoltării psihice. Legile dezvoltării psihice.</p> <p>III. Psihologia copilului și adolescentului. Dezvoltarea fundamentală în prima parte a vieții. Creșterea și maturizarea; învățarea și educația. Metodele de cunoaștere a dezvoltării psihice.</p>	6
	Seminar	<p>Ce este dezvoltarea psihică? Diferențieri corelative cu dezvoltarea și dezvoltarea umană. Reprezentări grafice privind curba vieții, legea ritmului descendent, stadialitatea dezvoltării ș.a. Gruparea caracteristicilor esențiale ale celor opt stadii socioafective ale vieții. Referate, bibliografii, conspecte ș.a. pentru portofoliul tematic</p>	3
2. Copilăria	Curs	<p>IV. Importanța etapei prenatale pentru dezvoltarea psihică în copilărie. Concepția, embriogeneza și organogeneza. Nașterea și caracteristicile nou-născutului.</p> <p>V. Dezvoltarea copilului în primul an de viață. Caracteristici generale și periodizare. Dezvoltarea fizică și reglarea trebuințelor primare. Organizarea conduitelor și dezvoltarea funcțiilor psihice: dezvoltarea psiho-motrică și sensorial-perceptivă; inteligența senzorio-motorie; comunicarea și conduita socio-afectivă. Principalele achiziții în primul an de viață.</p> <p>VI. Dezvoltarea copilului de la 1 la 3 ani (copilăria mică, vârsta antepreșcolară). Caracteristici generale și periodizare. Creșterea și dezvoltarea fizică. Dezvoltarea psihică: psihomotricitatea; dezvoltarea senzorial-perceptivă; dezvoltarea limbajului și inteligenței, conduita socio-afectivă; debutul conștiinței de sine și personalității infantile</p> <p>VII. Dezvoltarea copilului de la 3 la 6 ani (copilăria mijlocie, vârsta preșcolară). Caracteristici generale și</p>	16

		<p>periodizare. Dezvoltarea psihică: sensibilitatea și percepția; procesele intelectuale (gândirea și inteligența preoperatorie; limbajul; memoria, imaginația); procesele de activare (motivația, afectivitatea, atenția, voința); personalitatea preșcolarului (temperamentul și manifestarea aptitudinilor; conștiința de sine, conștiința morală și trăsăturile de caracter; socializarea conduitei); activitatea preșcolarului (obișnuințele și deprinderile; jocul și învățarea).</p> <p>VIII. Dezvoltarea copilului de la 6/7 ani la 10/11 ani (copilăria mare, vârsta școlară mică). Caracterizare generală și periodizare. Pregătirea pentru școală și pentru adaptarea la viața școlară. Dezvoltarea fizică, anatomofiziologică și somatomotrică. Dezvoltarea psihică senzorial-perceptivă implicată în învățarea scris-cititului; tulburările de citit-scris; dezvoltarea percepțiilor și reprezentărilor dezvoltarea intelectuală: gândirea și inteligența operatorie-concretă, limbajul, memoria și imaginația. Dezvoltarea motivațional-afectivă și a atenției și voinței. Dezvoltarea personalității: caracteristici temperamentale; trăsăturile de caracter și conduita sociomorală; manifestarea aptitudinilor și creativității. Învățarea la școlarul mic: caracteristicile specifice; învățarea citirii, scrierii și calculului în primele clase (pregătitoare, I, II); specificul învățării în clasele a III-a și a IV-a.</p>	
	Seminar	<p>Ce este copilăria? Elaborarea unor fișe psihologice pe nivele de vârstă. Elaborarea unor tabele sintetice de repere psihogenetice stadiale. Modele de probe de conservare pentru inteligența preoperatorie la preșcolar. Modele de probe de „teoria gândirii” și autismului la preșcolar. Modele de probe și caracteristici pentru psihodiagnosticul maturizării pentru clasa I. Tabele și probe de caracteristici pentru psihodiagnosticul diferitelor tipuri de întârziere în dezvoltare. Modele de probe de dezvoltare a inteligenței operatorii concrete la școlarul mic. Modalități de investigare sociomotrică a afectivității interpersonale în clasele primare. Utilizarea indicatorilor statistici și reprezentărilor grafice pentru curbele dezvoltării. Referate, conspecte, fișe de observații etc. pentru portofoliul studentului.</p>	8
3. Adolescența	Curs	<p>IX. Dezvoltarea umană în adolescență. Caracterizare generală și periodizare</p> <ol style="list-style-type: none"> preadolescența de la 11/12 – 14/15 ani, vârsta școlară mijlocie; adolescența de la 15/16-18/19 ani, vârsta școlară 	

		<p>mare:</p> <p>c) Postadolescența de la 19/20 – 24/25, vârsta sudiilor superioare</p> <p>Dezvoltarea fizică și specificul restructurărilor anatomofiziologice, somatomotrice și morfologice în etapele adolescenței. Dezvoltarea funcțiilor psihice și personalității în etapele de transformare a copilului în adult.</p> <p>Dezvoltarea socială și pregătirea pentru integrarea socioprofesională.</p>	
	Seminar	<p>Ce este adolescența? Elaborarea unor modele de fișe școlare psihopedagogice corespunzătoare preadolescenței, adolescenței și postadolescenței. Utilizarea eșecului de autocaracterizare ca mijloc de cunoaștere a vârstei. Introducerea în diversitatea modalităților de cunoaștere psihologică a adolescenței. Referate. Bibliografic. Fișe de observații. Completarea portofoliului studenților cu tabele de caracteristici psihogenetice ș.a.</p>	3

IV. Strategii de predare-învățare:

Strategiile de predare-învățare vor deriva din conexiunea modelelor de instruire cu tipurile psihologice de învățare corespunzătoare specificului conținurilor unităților de învățare și situațiilor curriculare (inductive, deductive, comunicaționale, experiențiale, analogice, gestaltiste, aplicative, de învățare prin cercetare etc.)

Metodele utilizate vor îmbina comunicarea activizată cu învățarea prin cunoaștere științifică observațională, experimentală, psihodiagnostică, statistică (prelegeri, dezbateri, referate, rapoarte de cercetare, postere, analiză de caz, protocoale caracteriologice, fișe de observații).

Resursele didactice vor valorifica portofoliul studenților, laboratoarele de psiho-pedagogie și practică școlară.

V. Evaluarea realizării obiectivelor:

Se va utiliza evaluarea cumulativă și continuă privind cunoștințele dobândite, formarea capacităților de operare cu datele și indicatorii dezvoltării umane, aprecierea atitudinii și interesului privind psihologia dezvoltării, participarea la cursuri și seminarii, elaborarea de materiale pentru portofoliul individual.

IV. Bibliografie

1. Debesse, M., (coord.), *Psihologia copilului de la naștere la adolescență*, 1976, EDP, București
2. Epuran, M., *Psihologia vârstelor*, în vol. Epuran, M., *Psihologia educației fizice*, 1976, pag. 40-79, Edit. Sport-Turism, București
3. Golu, P., Slate, M., Verza, E., *Psihologia copilului*, 1994, EDP, București
4. Golu, P., *Învățare și dezvoltare*, 1985, Ed. Științifică și Enciclopedică, București
5. Golu, P., Șchiopu, U., *Dezvoltarea psihică umană*, în vol. Popescu-Neveanu, P., (red), *Psihologie școlară*, 1987, pag. 36-61, Universitatea din București
6. Hayes, N., Orrel, S., *Psihologia dezvoltării*, în vol. Hayes, N., Orrel, S., *Introducere în psihologie*, 1997, pag. 325-373, Edit. ALL, București
7. Milcu, Șt., Lungu, Al., *Treptele vârstelor și sistemului endocrin*, în vol. Milcu, Șt., Lungu, Al., *Hormonii și viața*, 1971, pag. 327-346, Edit. Științifică, București
8. Munteanu, A., *Psihologia dezvoltării umane*, 2006, Polirom, Iași
9. Osterrieth, P. A., *Introducere în psihologia copilului*, 1976, EDP, București
10. Piaget, J., *Psihologia inteligenței*, 1965, Edit. Științifică, București
11. Piaget, J., *Nașterea inteligenței la copil*, 1973, EDP, București
12. Piaget, J., *Construirea realului la copil*, 1976, EDP, București
13. Piaget, J., *Judecata morală la copil*, 1980, EDP, București
14. Piaget, J., Inhelder, B., *Psihologia copilului*, (f.a.), EDP, București
15. Roșca, Al., Chircev, A., (coord.), *Psihologia copilului preșcolar*, 1970, EDP, București
16. Șchiopu, U., *Psihologia copilului*, 1967, EDP, București
17. Șchiopu, U., Piscoi, V., *Psihologia generală și psihologia copilului*, 1986, EDP, București
18. Șchiopu, U., Verza, E., *Psihologia vârstelor*, 1981 (ed. I), 1995 (ed. a II-a), EDP, București
19. Șchiopu, U., Verza, E., *Adolescența, personalitate și limbaj*, 1989, Ed. Albatros, București
20. Șchiopu, U., *Criza de originalitate la adolescenți*, 1997, EDP, București
21. Wallon, H., *Evoluția psihologică a copilului*, 1975, EDP, București
22. Vincent, R., *Cunoașterea copilului*, 1972, EDP, București
23. Zisulescu, Șt., *Adolescența*, 1968, EDP, București